

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 14.08.1961, sp. zn. 7 Tz 20/61, ECLI:CZ:NS:1961:7.TZ.20.1961.1

Číslo: 46/1961

Právní věta: Polahčující okolnost, že obžalovaný před trestným činem vedl řádný život pracujícího člověka, třeba přiznat, ak obžalovaný nebyl dosud trestán, řádně se stará o početnou rodinu, pochází z malorolnické rodiny a sám dlouhou dobu pracoval jako robotník. Polahčující okolnost doznání třeba obžalovanému přiznat, ak v přípravném konání sa v celom rozsahu doznal, čo prispelo na úplné objasnenie celej trestnej činnosti. Aby mohol byť uložený vedľajší trest prepadnutia majetku podľa § 47 ods. 1 tr. zák., nestačí len príslušná výmera trestu odňatia slobody, zvláštna povaha a závažnosť činu, ale je potrebné, aby bola splnená aj ďalšia podmienka, spočívajúca v pomeroch páchatela.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 14.08.1961

Spisová značka: 7 Tz 20/61

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Okolnosti polehčující, Trest, Trest prepadnutí majetku

Předpisy: 86/1950 Sb. § 19

§ 22

§ 245 64/1956 Sb. § 293

§ 30

§ 47

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 46/1961 sb. rozh.

Polahčujúcu okolnosť, že obžalovaný pred trestným činom viedol riadny život pracujúceho človeka, treba priznať ak obžalovaný nebol dosiaľ trestaný, riadne sa stará o početnú rodinu, pochádza z malorolníckej rodiny a sám dlhú dobu pracoval ako robotník.

Polahčujúcu okolnosť doznania treba obžalovanému priznať, ak v prípravnom konaní sa v celom rozsahu doznal, čo prispelo na úplné objasnenie celej trestnej činnosti.

Aby mohol byť uložený vedľajší trest prepadnutia majetku podľa § 47 ods. 1 tr. zák., nestačí len

príslušná výmera trestu odňatia slobody, zvláštna povaha a závažnosť činu, ale je potrebné, aby bola splnená aj ďalšia podmienka, spočívajúca v pomeroch páchatela.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu zo 14. apríla 1961 – 7 Tz 20/61)

Krajský súd v Prešove uznal obžalovaného vinným trestným činom rozkrádania a poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 245 ods. 4 tr. zák., ktorého sa dopustil tým, že ako vedúci Poštového úradu v Kľušove v dobe od marca 1957 do 25. 4. 1958 spreneveril z poštovej pokladne 59 019,31 Kčs. Za to mu uložil za použitia § 30 a § 22 ods. 1 tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 8 (osem) rokov a vyslovil vedľajší trest prepadnutia rodinného domu.

Tento rozsudok sa stal právoplatným.

Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona podanú predsedom Najvyššieho súdu tento rozsudok vo výroku o treste zrušil a podľa § 245 ods. 4 tr. zák. za použitia § 30 a § 22 ods. 1 tr. zák. uložil úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov.

Z odôvodnenia:

Sťažnosťou pre porušenie zákona napadol predseda Najvyššieho súdu uvedené právoplatné rozhodnutie Krajského súdu v Prešove preto, že pri ukladaní vedľajšieho trestu prepadnutia majetku neuvážil krajský súd všetky do úvahy prichádzajúce podmienky a tak sa stalo, že vyslovil prepadnutie rodinného domu bez toho, aby bol mal nato všetky zákonné podmienky.

Najvyšší súd podľa § 293 tr. por. preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie tomuto predchádzajúce a spoznal, že krajský súd vo výroku o treste porušil zákon, lebo uložený tak hlavný trest, ako aj vedľajší trest prepadnutia rodinného domu je v očividnom nepomere ku stupňu nebezpečnosti spáchanej trestnej činnosti pre spoločnosť.

Skutkovým zisteniam ako tieto ustálili súdu oboch stolíc ako aj právnomu posúdeniu týchto skutkov nemožno nič vytykať, lebo tieto odpovedajú tak vykonanému dokazovaniu, ako aj zákonu.

Pokiaľ ide o výrok o treste odňatia slobody, správne súdy tento vymerali za použitia § 30 tr. zák., avšak použitie tohoto zmierňovacieho ustanovenia sa vo výmere trestu neprejavilo tak výrazne, ako by bolo treba.

Podľa § 19 ods. 1 tr. zák. stupeň nebezpečnosti konania páchatela pre spoločnosť sa zistí na podklade hľadísk v tomto ustanovení uvedených, medzi ktoré patria aj poľahčujúce okolnosti.

Povinnosťou súdu je zisťovať, či okolnosti, ktoré svedčia v prospech obžalovaného, je možné obžalovanému priznať. Takto však krajský súd nepostupoval, lebo opomenul priznať obžalovanému ako poľahčujúcu okolnosť, že pred trestným činom viedol riadny život pracujúceho človeka, nebol dosiaľ trestaný, riadne sa stará o početnú rodinu, pochádza z maloroľníckej rodiny a sám dlhú dobu pracoval ako robotník.

Tým istým spôsobom pochybil súd, keď obžalovanému nepriznal ani poľahčujúcu okolnosť doznania. Tu zrejme súd vychádzal z toho, že obžalovaný na hlavnom pojednávaní sa začal hájiť tým, že on všetky odcudzené peniaze nezobral pre svoju potrebu, ale len časť a pokiaľ robil machinácie aj s ostatnými peniazmi, tak to bolo preto, aby zakryl straty peňazí, o ktorých nevedel, ako vznikli. Pravdaže v tomto smere je rozhodujúce, že obžalovaný v priebehu vyšetrovania sa v celom rozsahu doznal, čo prispelo na úplné objasnenie celej jeho trestnej činnosti, preto aj Krajský súd v Prešove, keď sa vyporiadaval s odvolaním obžalovaného, vyvracia jeho neskoršiu obhajobu aj týmto doznaním z priebehu vyšetrovania. Za tejto situácie nemožno obžalovanému poľahčujúcu okolnosť doznania

uprieť.

Je logické, že nepriznanie týchto dvoch významných poľahčujúcich okolností malo za následok, že súd zistil v konaní obžalovaného vyšší stupeň spoločenskej nebezpečnosti, než aký v skutočnosti toto konanie predstavuje, čo potom ovplyvnilo aj celkovú výmeru trestu. Najvyšší súd potom dospel na podklade týchto dôvodov k záveru, že stupeň spoločenskej nebezpečnosti konania obžalovaného je taký, ktorému odpovedá trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov, o ktorom treste je presvedčený, že postačí na prevýchovu obžalovaného, ako aj na výchovné pôsobenia na ostatných členov našej spoločnosti.

Krajský súd tiež pochybil, keď vyslovil ako vedľajší trest prepadnutie rodinného domku.

Podľa § 47 ods. 1 tr. zák. súd môže vzhľadom na povahu a závažnosť činu a pomery páchatela vysloviť prepadnutie majetku, ak tohto odsudzuje na trest smrti, alebo za úmyselný trestný čin na trest odňatia slobody prevyšujúci dva roky. Z obsahu citovaného ustanovenia je zrejmé, že preto, aby mohol byť uložený vedľajší trest prepadnutia majetku podľa § 47 ods. 1 tr. zák., nestačí len príslušná výmera trestu odňatia slobody, zvláštna povaha a závažnosť činu, ale je potrebné, aby bola splnená aj ďalšia podmienka, spočívajúca v pomeroch páchatela.

Teda všetky tieto zákonné podmienky musia byť dané na uloženie prepadnutia majetku. Toto platí bez ohľadu na to, či prepadnutie majetku má postihnúť celý majetok páchatela, alebo len jeho časť, ktorú súd určí, ako tomu bolo v danom prípade.

Záver krajského súdu, že povaha a závažnosť činu, ako aj výmera hlavného trestu by uloženie tohto vedľajšieho trestu odôvodňovala, je celkom správny. Avšak ako už bolo uvedené, len tieto podmienky nepostačujú na uloženie tohoto vedľajšieho trestu, ale je treba skúmať, či je daná aj tá podmienka, že uloženie takého trestu dovoľujú aj pomery páchatela, ktoré je treba vidieť v triednom postavení obžalovaného, v jeho sociálnom postavení a sociálnom postavení jeho rodiny, lebo tento trest je najmä namierený proti tým, ktorí nadobudli majetok vykorisťovaním.

Obžalovaný pochádza z rodiny drobného roľníka, sám pracoval až do roku 1947 ako robotník, je ženatý, a stará sa o manželku a 6 maloletých detí do veku od 3-13 rokov. Bol činný vo verejnom a politickom živote, iný majetok, okrem rodinného domu nemá. Vykonaným dokazovaním je taktiež bezpečne preukázané, že na stavbu tohto rodinného domu obžalovaný nepoužil výhradne spreneverené finančné prostriedky, ale do stavby investoval okrem vlastnej práce a práce príbuzných v značnej miere aj prostriedky, ktoré si vypožičal od Štátnej sporiteľni v Bardejove a od príbuzných (asi 27 000,- Kčs). Teda uložením uvedeného vedľajšieho trestu vzhľadom na tieto okolnosti by došlo fakticky k triedne neodôvodnenému tvrdému postihu početnej rodiny obžalovaného, lebo tento majetok bol do značnej miery nadobudnutý vlastnou prácou obžalovaného a jeho príbuzných. Nemožno taktiež prehliadnuť, že obžalovaný bol zaviazaný poškodenému poštovému úradu nahradiť škodu v sume 57 219,31 Kčs, ktorú povinnosť by za existencie prepadnutia rodinného domu prakticky nemohol splniť.

Krajský súd pri ukladaní vedľajšieho trestu prepadnutia majetku ani nezistil, či obžalovaný je výhradným a jediným vlastníkom predmetného rodinného domu. Zo zápisnice je patrné, že manželka obžalovaného vlastní polovicu rodinného domu v Radslaviciach. Krajský súd túto okolnosť nepreveroval, hoci predpokladom pre výrok o prepadnutí majetku obmedzené na konkrétne veci je, aby bolo súdom zistené vlastníctvo k veciam, ktorého sa tento výrok dotýka (viď č. 2/1953 Zb. rozh. tr.).

Keď teda napriek týmto uvedeným skutočnostiam krajský súd vyslovil u obžalovaného aj vedľajší trest prepadnutia majetku spočívajúceho v prepadnutí rodinného domu, porušil týmto zákon v

ustanovení § 47 ods. 1 tr. zák., lebo na jeho vyslovenie nemal dostatok zákonných podmienok.

Preto Najvyšší súd napravit aj toto pochybenie zrušením tohoto výroku napadnutého rozsudku.